

УДК 821.162.1 + 821.161.2

Піскун А.

ПОЛЬСЬКА УКРАЇНІКА ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ В ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНИХ ОГЛЯДАХ АНТІНА СЕРЕДНИЦЬКОГО

Анотація. У запропонованій статті констатовано, що поряд з численними українськими та польськими дослідниками XIX – XX ст. чи не найбільш вагомим у низці наукових праць вчених-філологів став внесок, який зробив у вивчення культурно-історичних та літературних взаємин та взаємовпливів двох сусідніх народів добре знаний польський літературознавець-україніст Антін Середницький.

Метою розвідки є узагальнений огляд наукової й, зокрема, літературознавчої спадщини Антіна Середницького, розглянутої у ракурсі наголошення імагологічних аспектів у дослідженні літературної україніки. Завданнями, що деталізують наголошену мету, є: 1) визначення ролі та місця А. Середницького в контексті польсько-українських літературних взаємин; 2) аналіз наголошених у літературознавчих дослідженнях ученого етапів становлення та розвитку польсько-українських літературних відносин та взаємовпливів упродовж періоду XV – XX століть; 3) окреслення головних тематичних векторів імагологічних рецепцій в польській україніці та українській полоністиці, відображених у наукових працях А. Середницького.

Унаслідок проведеного дослідження встановлено, що історію польсько-українських літературних взаємин А. Середницький простежує у широкому хронологічному діапазоні XV – XX століть. Тематиці польсько-українських літературних відносин у науковому спадку вченого присвячено чимало як біографічно-енциклопедичних та узагальнено-оглядових, так і статей, у яких розглянуто та проаналізовано персональний внесок тих або тих польських, чи українських письменників та вчених у розвиток культурних відносин між обома сусідніми народами. Серед наукових пріоритетів А. Середницького виокремлено відображену у його статтях козацько-гайдамацьку тематику, творчість представників «української школи» польської літератури, літературно-критичні ре-

цепції польськими письменниками та вченими-філологами кращих здобутків українського письменства

Ключові слова: українська література, польська література, літературознавство, критичні реценції, ідейно-тематичні аспекти творчості.

Інформація про автора: Андрій Піскун, аспірант Інституту літератури НАН України.

Електронна пошта: antylapanews@gmail.com

PISKUN A.

POLISH UKRAINICS FROM ANCIENT TO MODERN TIMES IN THE LITERARY AND CRITICAL REVIEWS OF ANTONI SEREDNICKI

Abstract. *The proposed article states that along with numerous Ukrainian and Polish researchers of the nineteenth and twentieth centuries, the contribution made by the well-known Polish literary critic and Ukrainianist Antoni Serednicki to the study of cultural, historical and literary relations and mutual influences of the two neighboring nations was perhaps the most significant in a number of scientific works of philologists.*

The purpose of the study is to provide a generalized overview of the scientific and, in particular, literary heritage of Antoni Serednicki, considered from the perspective of emphasizing the imagological aspects in the study of literary Ukrainian studies. The tasks that detail the stated goal are: 1) to define the role and place of A. Serednicki in the context of Polish-Ukrainian literary relations; 2) to analyze the stages of formation and development of Polish-Ukrainian literary relations and mutual influences during the period of the fifteenth – twentieth centuries emphasized in the scholar's literary studies; 3) to outline the main thematic vectors of imagological receptions in Polish Ukrainist and Ukrainian Polonist literature reflected in A. Serednicki's scientific works.

As a result of the study, it has been established that A. Serednicki traces the history of Polish-Ukrainian literary relations in a wide chronological range of the fifteenth to twentieth centuries. The subject of Polish-Ukrainian literary relations in the scholar's scientific heritage is the subject of many biographical, encyclopedic, generalized and review articles, as well as articles that examine and analyze

the personal contribution of certain Polish or Ukrainian writers and scholars to the development of cultural relations between the two neighboring nations. Among A. Serednicki's research priorities are the Cossack-Haidamak theme reflected in his articles, the works of representatives of the «Ukrainian school» of Polish literature, and literary and critical receptions of the best achievements of Ukrainian literature by Polish writers and scholars of philology.

Keywords: *Ukrainian literature, Polish literature, literary studies, critical receptions, ideological and thematic aspects of creativity.*

Information about author: *Andrii Piskun, PhD student of the Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Ukraine.*

E-mail: *antylapanews@gmail.com*

Piskun A.

POLSKA UKRAINIKA OD STAROŻYTNOŚCI PO CZASY WSPÓŁCZESNE W LITERATURNO-KRYTYCZNEJ RECEPCJI ANTONIEGO SEREDNICKIEGO

Abstrakt. *W proponowanym artykule stwierdzono, że wraz z licznymi ukraińskimi i polskimi badaczami XIX i XX w. chyba najważniejszym z dorobku naukowego filologów był wkład w badania stosunków kulturowo-historycznych i literackich oraz wzajemnych wpływów dwóch sąsiadujących ze sobą narodów znanego polskiego literaturoznawcy-ukrainisty Antoniego Serednickiego.*

*Celem pracy jest przedstawienie uogólnionego przeglądu naukowego, a w szczególności literackiego dziedzictwa Antoniego Serednickiego, rozpatrywane-
go z perspektywy podkreślenia aspektów imagologicznych w badaniach litera-
turoznawstwa ukraińskiego. Zadaniemi uszczegóławiającymi postawiony cel
są: 1) określenie roli i miejsca A. Serednickiego w kontekście polsko-ukraińskich
stosunków literackich; 2) analiza etapów kształtowania się i rozwoju polsko-
-ukraińskich stosunków literackich i wzajemnych wpływów w okresie XV–XX
w., uwypuklonych w pracach literaturoznawczych uczonego; 3) zarysowanie
głównych wektorów tematycznych recepcji imagologicznych w polskiej litera-
turze ukraińskiej i ukraińskiej literaturze polonistycznej, odzwierciedlonych w
pracach naukowych A. Serednickiego.*

*W wyniku badań ustalono, że A. Serednicki śledzi historię polsko-ukraiń-
skich stosunków literackich w szerokim zakresie chronologicznym od XV do XX*

wieku. Temat polsko-ukraińskich stosunków literackich w dorobku naukowym uczonego jest przedmiotem wielu artykułów biograficznych, encyklopedycznych, uogólniających i przeglądowych, a także artykułów, które badają i analizują osobisty wkład niektórych polskich lub ukraińskich pisarzy i uczonych w rozwój stosunków kulturalnych między dwoma sąsiednimi narodami. Do priorytetów badawczych A. Serednickiego należy tematyka kozacko-hajdamacka odzwierciedlona w jego artykułach, twórczość przedstawicieli «szkoły ukraińskiej» literatury polskiej, literackie i krytyczne recepcje najlepszych osiągnięć literatury ukraińskiej przez polskich pisarzy i filologów.

Słowa kluczowe: literatura ukraińska, literatura polska, literaturoznawstwo, recepcje krytyczne, ideowe i tematyczne aspekty twórczości.

Nota o autorze: Andrij Piskun, doktorant Instytutu Literatury Narodowej Akademii Nauk Ukrainy.

E-mail: antylapanews@gmail.com

Постановка проблеми. Поряд з об'єктом традиційних зацікавлень — дослідженнями тих або тих аспектів творчості визначних представників української та зарубіжної художньої словесності, типологічних узагальнень закономірностей літературного процесу на різних етапах його історичного розвитку філологічна наука останніх десятиліть дедалі більше уваги приділяє теоретичним рецепціям та поглибленому вивченню спадку тих вчених, які зробили вагомий внесок у розвиток самої літературознавчої науки. Відтак, закономірним, з огляду на довготривалі культурно-історичні відносини, є підвищений інтерес з боку вітчизняних вчених-літературознавців до дослідження польсько-українських літературних взаємин та взаємовпливів. Польська українка упродовж уже понад двох століть відмічена іменами багатьох визначних, талановитих науковців, але чи не найбільшу увагу й щиру симпатію до українців, до спроби справжнього розуміння й вивчення їхнього культурно-історичного та літературно-художнього спадку виявив у другій половині ХХ століття добре знаний як на польських, так і на українських дослідницьких теренах літературознавець, письменник, перекладач, педагог і журналіст Антін Середницький.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу наукової діяльності А. Середницького у вітчизняному та польському літературознавстві присвячені енциклопедичні довідки та розвідки Б. Бялокозовича [1], Р. Радишевського [4], О. Колянчука [2], Б. Мельничука [3], Я. Середницького [6] та ін. Водночас, внесок ученого у розвиток польської наукової україністики й досі залишається недостатньо оціненим, систематизованим і повною мірою дослідженим. Саме це й зумовлює актуальність теми нашого дослідження.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Мету нашої розвідки вбачаємо в спробі узагальненого огляду наукової й, зокрема літературознавчої спадщини Антіна Середницького, розглянутої у ракурсі наголошення імагологічних аспектів у дослідженні літературної україніки. Для досягнення зазначеної мети ставимо такі **завдання**: 1) визначити роль та місце А. Середницького в контексті польсько-українських літературних взаємин; 2) проаналізувати актуалізовані в його літературознавчих дослідженнях етапи становлення та розвитку польсько-українських літературних відносин та взаємовпливів упродовж періоду XV – XX століть; 3) окреслити головні тематичні вектори імагологічних рецепцій у польській україніці та українській полоністиці, відображені в наукових працях А. Середницького.

Виклад основного матеріалу. Тематику літературно-критичної діяльності А. Середницького відзначає тісний зв'язок із проблематикою стосунків поляків та українців, особливостями життя українців у Польщі. Тема україніки, українсько-польських взаємин в тій чи тій формі звучить у художніх творах та історичних працях культурних діячів обох сусідніх слов'янських народів

Список українських діячів, які мали відчутний вплив на культурне життя поляків, дослідник відкриває ім'ям українця Юрія Дрогобича (1430-1494), який навчався у Краківській академії, Болонському університеті, ректором якого він навіть був протягом певного часу. У 1487 році він став професором у Краківській академії. Він видавав праці з теології, географії, астрономії, метеоро-

логії і медицини латиною. До числа інших визначних українських діячів XVI ст., що взаємодіяли з польською культурою, А. Середницький відносить також імена гуманіста й автора латиномовних віршів Павла з Кросна, викладача класичної літератури в Краківському університеті, якого називають першим поетом буденного життя в Польщі, поета-панегіриста, викладача піітики в Краківському університеті Григорія з Самбора, львівського архієпископа Григорія з Санок, поета й історика Івана Щасного Гербурта, релігійного діяча та публіциста Станіслава Ожеховського та ін.

Питанням польсько-українських взаємин в XVI і XVII століттях й, зокрема творчості тогочасних польських письменників, які описували Україну, присвячена розвідка А. Середницького «Перша українська школа в польській літературі». Під заданим кутом зору дослідник розглядає у статті творчість тих польських письменників (у більшості вихідців з України), яких він умовно відносить до найбільш ранніх історичних етапів формування «української школи» в польській літературі: Станіслава Ожеховського, який називав себе «за родом русином, а за національністю поляком» та у своїй латинській брошурі «Хрещення в русинів» (1544) виявив багато симпатії до українців та грецької віри; Себастьяна Кльоновича, автора поеми «Червона Русь» («Роксолянія», 1584), де описав красу та багатство Галичини, звернув чималу увагу на звичаї і життя її сіл і міст та народну творчість; Бартоломея Папроцького, який у своїх одах оспівував українських запорожців; Матвія Стрийковського, автора «Хроніки польської, литовської, жмудської і всієї Русі» (1582), матеріали якої використовували українські літописці С. Величко, Г. Грабянка та ін.; Семена Зиморовича, автора сповнених українським колоритом поетичних творів та ін. «Огляд творчості багатьох польських письменників XVI і XVII ст., — приходить до закономірного висновку А. Середницький, — вказує на тісний зв'язок їх творів з українською тематикою, народною творчістю та мовою. Саме задля того можна вважати, що в тому часі появилась перша українська школа в польській літературі» [5, с. 3].

Важливу роль у посиленні цих культурних процесів відіграла, на думку А. Середницького, й козацька тематика, витоки якої він простежує в польській літературі, починаючи з XVI ст. Одним із перших її порушив Б. Папроцький в оді «Паноша» (1575), де писав, що головну роль у боротьбі з турками відіграли козаки. Вони навчили поляків методам боротьби з турками і заслужили на вічну похвалу. Кожного з козаків можна назвати Гектором. На початку XVII ст. багато уваги козацькій тематиці приділив Бартоломій Зиморович, який написав віршований твір «Життя козаків Лісовських», поему «Пам'ятка з турецької війни», нарис «Козаччина» та ін. Попри захоплення мужністю та героїзмом українських козаків, зокрема, у боротьбі з турками, Б. Зиморович, як і інші польські письменники XVII ст. (Йоахим Єрлич, Веспазіан Коховський), засуджував повстання Б. Хмельницького, називаючи його зрадником й одночасно визнавав, що українському гетьману вдалося підняти на повстання селянські маси, не міг заперечувати його кмітливості та вміння перемогти «ляхів». Здебільшого позитивно, з огляду на героїчну участь українського козацтва у війні з турками, оцінювали його у своїх творах й інші польські письменники XVI – XVII ст. — Мацей Стрийковський, Станіслав Гроховський, Вацлав Потоцький та ін.

В епоху Просвітництва Станіслав Сташиць у творі «Перестороги для Польщі» (1790) критикував магнатів за необґрунтоване відокремлення козаків від Польщі та оголошення їх ворогами Речі Посполитої. Ігнацій Красицький також віддав шану героїчним козакам у поемі «Хотинська війна» (1780). Схожі мотиви містяться й у творах інших представників польського Просвітництва — Анджее Кітовича, Францішека Князьніна, Тимона Заборовського, Юліана Урсуна Немцевича, Нікодима Мусніцького.

Надзвичайної популярності українська козацька тематика набула в польській літературі епохи романтизму й особливо серед письменників, які співвідносили свою творчість з «українською школою» польського романтизму. Позитивні, а інколи, як визнає А. Середницький, навіть і надмірно ідеалізовані відгуки про укра-

їнське козацтво містяться у прозі Яна Чинського, Міхала Чайковського, Антонія Юзефа Ролле, поезіях Богдана Залеського, Тимка Падури, Северина Гощинського, Антонія Станіславського, Юліуша Словацького та ін.

Дослідження теми козаччини та її відображення в польській літературі XIX – XX ст. польський літературознавець продовжив й у інших своїх статтях, як-от: «Олександр Гроза» (1965), «Із сучасної польської козацької романтики» (1968), «Україніка у літературі народної Польщі» (1969), «Співець козацької долі» (1970), «Новий прояв зацікавлення козаччиною» (1971), «Україніка в польській літературі другої половини XIX ст.» (1972), «Люціан Семенський» (1976) та ін. «Як видно з наведених прикладів, — підбиває загалом підсумки своїх багаторічних досліджень А. Середницький, — козацька тематика цікавила польських письменників в останні століття. Часто вона представлялася в негативному світлі, але переважно в позитивному, іноді ідеалізованому. Так козацтво зайняло постійну позицію в історії польської літератури» [7, с. 16]

Історично спорідненою з темою козаччини є й тема відображення польською літературою славнозвісного в Україні гайдамацького руху. Цій тематиці А. Середницький присвячує окрему розвідку «Коліївщина в польській літературі» (1968), в якій аналізує творчість польських письменників XIX – XX ст., що зверталися до відображення цих трагічних історичних подій: Я. Камінського, М. Сухоровського, О. Грози, С. Гощинського, Ю. Словацького, Л. Семенського, С. Ящовського, М. Грабовського, З. Фіша, С. Виспянського.

Згадує у своїй статті дослідник й українських та польських вчених-філологів та істориків, які зверталися у своїй творчості до цієї теми: В. Щурата, Р. Кирчіва, Є. Рихлика, Г. Вервеса, Є. Кітовича, Я. Ліппомана, П. Младановича, В. Піотровського, С. Баронча, Ф. Равіти-Гавронського, М. Яньон та ін.

За спостереженнями А. Середницького, перші ґрунтовні літературознавчі дослідження польськими вченими-філологами історії української літератури датовані другою половиною XIX ст. У

1860-му р. польський літературознавець Л. Совінський опублікував свої «Студії сучасної української літератури», в яких містився огляд історії України від княжої доби, а також літературно-критична оцінка творчості П. Куліша, М. Костомарова та особливо Т. Шевченка.

Першу монографію про творчість Кобзаря «Тарас Шевченко» (1865) написав поляк Г. Баттаглія. В 60-70-ті роки XIX ст. українську літературу досліджував й відомий польський літературознавець П. Свенціцький, редактор польсько-українського часопису «Сьоло», автор праці «Вік XIX в діях літератури української» (1871). А. Кіркор у праці «Про літературу братніх слов'янських народів» (1874) аналізував українську народну творчість, староруське письменство, стан українського друкарства та шкільництва, а також творчість І. Котляревського, П. Гулака-Артемовського, Марка Вовчка, М. Костомарова, П. Куліша, Л. Глібова, Т. Шевченка та інших письменників. Дослідник інформував польських читачів про українські альма-нахи, недільні школи та про відродження української літератури в Галичині після 1848 р. Завдяки цим публікаціям, констатує А. Середницький, А. Кіркор став одним з перших пропагандистів української літератури в Польщі.

Статтю з історії української літератури опублікував у газеті «Правда» за 1884 р. Ф. Равіта-Гавронський. Говорячи про творчість українських письменників — М. Старицького та М. Кропивницького, про культурницьку діяльність «Київської старовини», він наполягав на необхідності розширення польсько-українських літературних зв'язків та популяризації культурних здобутків сусіда у братній йому Польщі. Схвально про українську літературу відгукнулася Е. Ожешко в праці «О жечи мало знаней» (1887), де високо оцінила творчість українського письменника І. Франка. В польських літературних часописах кінця XIX – початку XX ст. широко популяризувалася також і творчість інших українських письменників — В. Стефаника, П. Костецького, Ю. Федьковича, П. Куліша та ін.

Першу кафедру української мови і літератури в Польщі очолював проф. Ю. Третяк. У 1894-1911 рр. у Ягеллонському університеті він проводив заняття з історії української літератури, наголошуючи на творчості І. Котляревського та Т. Шевченка. Ю. Третяк проводив також практичні заняття з української мови, читав лекції з української граматики. Він опублікував низку праць про українську народну творчість і польсько-українські літературні взаємини: «Українська народна поезія та її вплив на польську і українську літератури» (1898), «Міцкевич, Пушкін та їх вплив на українську літературу» (1910), «І. Красіцький і його вплив на українську літературу» (1904), «Б. Залеський та його ставлення до української поезії» (1906), «Ю. Словацький та його українізм» (1901), «Українська література XVI – XVII ст. у взаєминах з польською літературою» (1901) та інші.

У науковому спадку вченого є чимало оглядових статей, в яких простежено майже 200-річну плідну діяльність польськомовних часописів, що підтримували та популяризували польсько-українські відносини в широкому діапазоні сфер соціально-політичного, культурно-історичного та літературного життя. У розвідці «Польсько-український журнал «Сьоло» (1966) міститься короткий огляд змісту 4-х книг польсько-українського журналу «Сьоло», що його упродовж 1866-1867 рр. редагував відомий польський філолог, письменник та перекладач П. Свенціцький. Основним завданням журналу була пропаганда польсько-українського єднання. Засобом для досягнення цієї мети було друкування матеріалів про Україну, її історію, культуру, а особливо — літературу. Серед інших слід відзначити розвідки — «Літературна Україніка в наукових журналах ПНР» (1966), «Україніка в польській революційній пресі міжвоєнного періоду» (1966), «Літературно-мистецьке об'єднання в 15-річчя УСКТ» (1971), «Пером польських друзів» (1971), «Співробітництво поляків з пресовими органами УСКТ 1980 р.» (1979), «Літературна полоніка Нашого слова до 1980 р.» (1984) та ін.

Як дослідник польсько-українських культурних взаємин, велику увагу А. Середницький приділяв також й огляду історії та сучасного стану рецепції польськими літературознавцями української художньої словесності. Питанням дослідження польськими літературознавцями українського літературного процесу вчений присвятив цілу низку як оглядових («20 років української літератури в ПНР», 1965; «Україніка в польських публікаціях», 1965; «Літературна українка в наукових журналах ПНР», 1966; «Популяризатори української літератури в ПНР», 1966; «Безустанний літературний діалог», 1967; «Нова інформація про польську українку XIX ст.», 1970; «Україніка в польській літературі другої половини XIX ст.», 1972; «Вклад поляків в українську культуру», 1973 та ін.), так і розвідок, у яких розглядається персональний внесок польських філологів-україністів («Дослідник української літератури», 1965; «Україніка в працях М. Інґльота», 1967; «Все кращі досягнення польського українознавства», 1968; «Юліан Кшижановський», 1972; «Йосип Третяк», 1973; «Пам'яті Юліана Кшижановського», 1977; «З польської культурної українки міжвоєнного періоду», 1978; «Мазовецька україністка», 1981; «Флоріан Неуважний», 1982 та ін.).

Серед польських літературознавців початку XX ст., які досліджували українську літературу, вчений виокремлює постать Ф. Якубовського, автора праць «Силуети сучасних українських письменників» (1928), «Від новели до роману» (1929), «Степан Васильченко» (1930) й багатьох підручників з української літератури для середніх шкіл. Інший визначний польський вчений О. Брюкнер в «Історії російської літератури» (1922) звертався до висвітлення літератури Київської Русі, натомість в «Історії польської культури» (1930–1939) IX і XVI розділи присвятив Україні, її друкарству, староукраїнським впливам на художню словесність Литви. У другому томі монографії вчений подав інформацію про діяльність Івана Вишенського, Костянтина Острозького, про переклади польської літератури в Україні в XVI – XVII ст. та про українські впливи на тогочасних польських письменників. У «Нарисі

історії літератури і слов'янських мов» (1929) О. Брюкнер високо оцінив творчість Т. Шевченка. В цей же час окремою книжкою був надрукований польський «Нарис історії української літератури» (1930) Б. Лепкого. Українськими питаннями в міжвоєнний період цікавилися також такі польські вчені, як С. Слонський, С. Шобер, В. Дорошевський, С. Арнольд, М. Гандельсман та ін.

У Польщі міжвоєнного періоду, як відзначає А. Середницький, працювали дві університетські кафедри української філології в Кракові та Варшаві. Працювали, хоч і не в потрібній кількості початкові та середні школи, товариство «Просвіта», педагогічне товариство «Рідна школа», культурно-освітнє товариство «Рідна хата», економічні організації «Сільський господар», Ревізійний союз українських кооперативів, Промбанк, Маслосоюз та ін. Діяли також українські політичні партії, які мали своїх представників у Сеймі та Сенаті.

Значний внесок у висвітлення питань польсько-українських взаємин було зроблено й польськими літературознавцями другої половини ХХ ст. — М. Грабовською, М. Яньон, М. Якубцем, Л. Левіним, Ю. Кжижановським та ін.

Серед інших польських літературознавців другої половини ХХ ст., які цікавились питаннями польсько-українських літературних взаємин, А. Середницький називає також імена К. А. Яворського, Ю. Бояр, В. Слободніка, М. Рачкевича, В. Борунського, Є. Фіцовського, Є. Гординського, М. Пехаль, Я. Щавей, Є. Л. Пастернака, Є. Плєсняровича, А. Цесажа, М. Юрковського, Т. Гловацького, Є. Броцького, Р. Лужного та ін.

Висновки. У статті проаналізовано основні напрями літературно-критичних імагологічних рецепцій польсько-українських літературних взаємин, відображені у наукових дослідженнях А. Середницького. Встановлено, що вчений простежує ці відносини у широкому хронологічному діапазоні XV – ХХ століть. Тематиці польсько-українських літературних взаємин у науковому спадку вченого присвячено чимало як біографічно-енциклопедичних та узагальнено-оглядових, так і статей, у яких розглянуто

та проаналізовано персональний внесок тих або тих польських чи українських письменників та вчених у розвиток культурних стосунків між обома сусідніми народами. Серед наукових пріоритетів А. Середницького виокремлено відображену у його статтях козацько-гайдамацьку тематику, творчість представників «української школи» польської літератури, літературно-критичні реценції польськими письменниками та вченими-філологами кращих здобутків українського письменства

ЛІТЕРАТУРА

1. Бялокозович В. З історії української діаспори. Антін Середницький у колі польсько-українських культурних взаємин. *Література. Літературознавство. Життя. Збірник наукових праць і матеріалів. До 75-річчя від дня народження д-ра філологічних наук, професора Марка Веняміновича Теплінського*. Івано-Франківськ 1999, С. 279-287.
2. Колянчук О. Сеньйор мистців пера. *Над Бугом і Нарвою*. 2011. №1. С. 32-38.
3. Мельничук Б. Середницький Антін (Антон) Тимофійович. *Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. Т. 3*. Тернопіль, 2008. С. 250.
4. Радишевський Р. Письменство польсько-українського пограниччя у дослідженнях Антіна Середницького. *Діалог двох культур*. Sulejowek. 2022. № 1. С. 89-100.
5. Середницький А. Перша українська школа в польській літературі. *Наша культура*. 1965. № 11(91). С. 3
6. Середницький Я. Українознавча діяльність Антіна Середницького. *Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість*. 2013. Вип. 6. С. 193-198.
7. Serednicki A. Kozacy w literaturze polskiej. *Z przestworzy stosunków polsko-ukraińskich*. Warszawa, 2008. S. 16.

REFERENCES

1. Białokozowicz B. From the history of the Ukrainian diaspora. Antin Serednytskyi in the circle of Polish-Ukrainian cultural relations. Literature. [Z istorii ukrainskoi diaspory. Antin Serednytskyi u koli polsko-ukrainskykh kulturnykh vzaiemyn] Literary studies. Life. Collection of scientific works and materials. To the 75th anniversary of the birthday of Doctor of Philological Sciences, Professor Marko Veniamynovych Teplinskyi. Ivano-Frankivsk 1999, P. 279-287.

2. Kolyanchuk O. Senior pen artists. [Senior mysttsiv pera] *Above the Bug and Narva*. 2011. No. 1. P. 32-38.

3. Melnychuk B. Serednicki Antin (Anton) [Serednytskyi Antin (Anton) Tymofiiiovych] Ternopil encyclopedic dictionary: in 4 vols. Vol. 3. Ternopil, 2008. P. 250.

4. Radyshevskiy R. Literature of the Polish-Ukrainian borderland in the studies of Antin Serednicki. [Pysmenstvo polsko-ukrainskoho pohranychchia u doslidzhenniakh Antina Serednytskoho.] *Dialogue of two cultures*. Sulejowek. 2022. No. 1. P. 89-100.

5. Serednicki A. The first Ukrainian school in Polish literature. [Persha ukrainska shkola v polskii literaturi] *Our Culture*. 1965. No. 11(91). P. 3

6. Serednicki J. Ukrainian studies activity of Antoni Serednicki. [Ukrainoznavcha diialnist Antina Serednytskoho] *Ukraine-Poland: historical heritage and social consciousness*. 2013. Issue 6. P. 193-198.

7. Serednicki A. Kozacy w literaturze polskiej. *Z przestworzy stosunków polsko-ukraińskich*. Warszawa, 2008. S. 16.